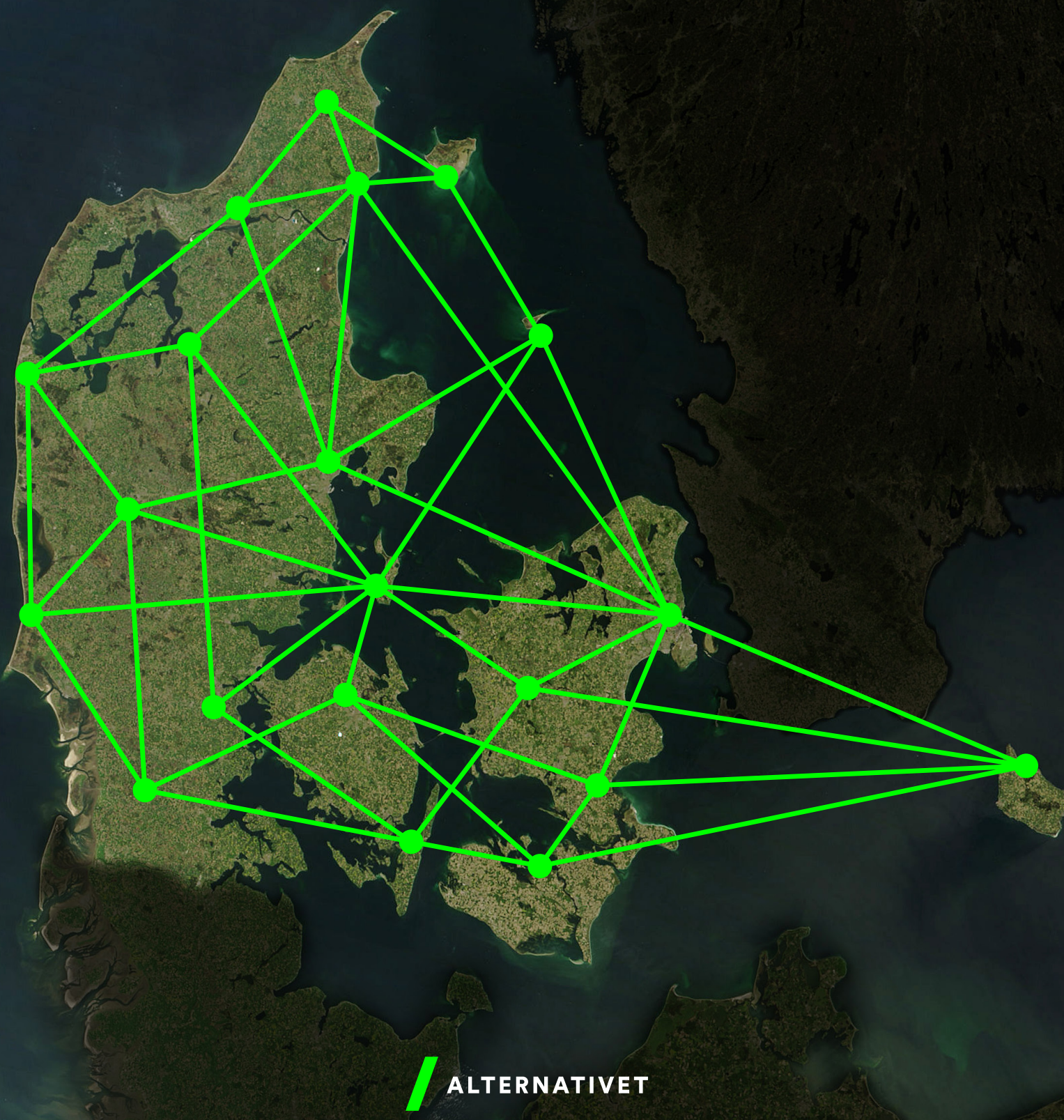

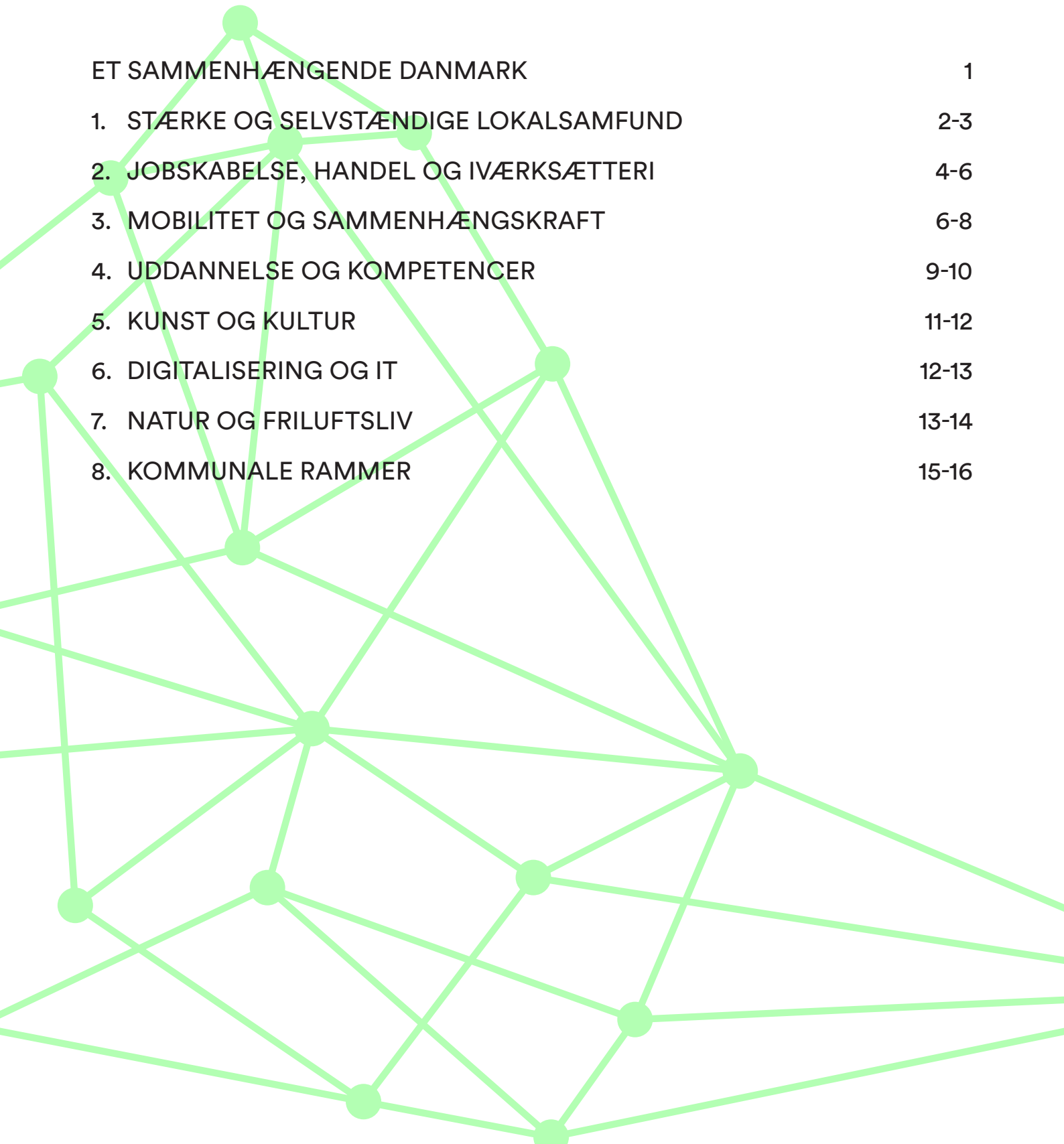
ET SAMMENHÆNGENDE **DANMARK**

INDHOLDSFORTEGNELSE

ET SAMMENHÆNGENDE DANMARK	1
1. STÆRKE OG SELVSTÆNDIGE LOKALSAMFUND	2-3
2. JOBSKABELSE, HANDEL OG IVÆRKSÆTTERI	4-6
3. MOBILITET OG SAMMENHÆNGSKRAFT	6-8
4. UDDANNELSE OG KOMPETENCER	9-10
5. KUNST OG KULTUR	11-12
6. DIGITALISERING OG IT	12-13
7. NATUR OG FRILUFTSLIV	13-14
8. KOMMUNALE RAMMER	15-16

ET SAMMENHÆNGENDE DANMARK

Fremtiden tilhører både land og by. Alternativets vision for landdistrikter, øer og yderområder er at skabe en seriøs bæredygtig omstilling, der fremmer udvikling fra kyst til kyst, øger sammenhængskraften mellem land og by og sikrer, at man kan leve det gode liv og indgå i meningsfulde fællesskaber i alle dele af Danmark.

Danmark har de senere år gennemgået en udvikling, som har øget afstanden mellem land og by. Især kommunalreformen fra 2007 samt stigende centralisering, nye bosættelsesmønstre og tab af arbejdspladser har svækket landdistrikternes evne til at fastholde og tiltrække borgere, institutioner og virksomheder. Lidt karikeret kan man sige, at mens mange store byer har oplevet vækst, vokseværk og velstand, har mange mindre byer oplevet det modsatte.

Virkeligheden er naturligvis mere nuanceret. Nogle landdistrikter og øer er for eksempel godt i gang med omstillingen til vedvarende energi, mens andre oplever stigende interesse fra naturelskere, erhvervsliv og turister. Som samfund skal vi generelt blive bedre til at lære af de gode eksempler – men vi skal også turde se sandheden i øjnene og erkende, at man i mange landdistrikter, yderområder og øer ikke har nydt godt af den samme positive udvikling, som man har i og omkring de store byer.

Det skal der ændres på: Udviklingen skal komme hele Danmark til gode.

Alternativet ønsker en økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig udvikling, som forbedrer muligheden for, at man med succes kan leve, bo, arbejde og drive virksomhed i hele landet.

UD I DANMARK-TUR

Allerede i 2015 begav Alternativet sig ud på en "Ud i Danmark-tur". Her blev det for alvor tydeligt, at uanset om det var i Vrås med deres fælles købmand, i Vostrup med deres efterskole eller AndelsTanken på Langeland, så stod lokale ildsjæle og levende fællesskaber bag succeshistorierne. På vores tur blev det imidlertid også tydeligt, at muligheden for at skabe en bæredygtig udvikling lokalt ofte begrænses af forskellige barrierer, der typisk har enten lovgivningsmæssig, strukturel eller økonomisk karakter – og som dette udspil blandt andet har til formål at reducere eller helt fjerne.

Allerhelst skulle lokale fællesskaber og gode initiativer over hele landet kunne inspirere hinanden og bidrage til, at Danmark ikke bare er det bedste land i verden, men også det bedste land for verden. Hvis vi skal nå det mål, har vi brug for et sammenhængende Danmark, hvor alle har mulighed for at udfolde deres talenter og leve et meningsfuldt liv – der hvor de vil.

---

1. STÆRKE OG SELVSTÆNDIGE LOKALSAMFUND

Alternativet ønsker en ny, decentral og mere involverende politisk kultur. Magten, friheden og handlekraften skal i højere grad gives tilbage til borgere, kommuner og lokalsamfund. Flere beslutninger skal flyttes fra Christiansborg til byrådsalene, og borgerne skal have bedre forudsætninger for at påvirke, hvad der sker med deres lokalområder, skoler, institutioner og arbejdspladser. Det betyder naturligvis ikke, at Folketinget bare skal overlade landdistrikterne til sig selv – men det betyder, at vi fra Alternativets side vil arbejde politisk for, at Folketinget i højere grad nøjes med at sætte en bæredygtig og visionær ramme for landdistriktsudviklingen, som de kommunale og lokale aktører selv skal have til opgave at udfylde.

FORSLAG 1: BORGERDREVNE FORSLAG

For Alternativet er det en mærkesag, at borgerne skal have større indflydelse på udviklingen af og i deres lokalområde. For at understøtte en ny og mere involverende politisk kultur, foreslår vi derfor, at der indføres mulighed for at stille borgerdrevne forslag i alle kommuner, hvilket betyder, at alle borgere kan få et forslag til afstemning i byrådet, hvis tilstrækkeligt mange medborgere bakker op om det.

FORSLAG 2: BORGERBUDGETTER

Alternativet ønsker at fremme borgerinvolvering og medborgerskab ved at oprette "borgerbudgetter" i alle kommuner. Med borgerbudgetter vil vi give lokalbefolkningen mulighed og frihed til at bestemme over en del af det kommunale budget, som de kan bruge på lokale aktiviteter og projekter. Potentialet i borgerbudgetter er stort, fordi det styrker det nære demokrati og den lokale ejerskabsfølelse, når borgerne selv kan bestemme, hvad en del af pengene skal bruges til.

FORSLAG 3: NYT MINISTERIUM FOR LANDDISTRIKTER

Der er brug for et selvstændigt ministerium, der beskæftiger sig med de udfordringer og muligheder, som man står med i landdistrikter, yderområder og øer. Derfor foreslår vi, at der oprettes et nyt Ministerium for Landdistrikter og Øer uden for København, som skal arbejde med de udfordringer og muligheder, man står med i og omkring de små og mellemstore kommuner og byer.

FORSLAG 4: CENTER FOR KOMMUNAL VIDENSDELING

Alternativet foreslår, at der etableres et nationalt Center for Kommunal Vidensdeling, som kan udbrede gode ideer og viden samt matche byer, virksomheder og organisationer med fælles interesser, udfordringer, løsninger etc. Ved at skabe en fælles platform for vidensdeling kan man lettere dele gode og mindre gode erfaringer, for eksempel erfaringer med borgerbudgetter, borgerdrevne forslag og lokalråd. Af samme grund er det vigtigt, at centeret oprettes og drives med inddragelse af både eksperter, forskere, kommunalt ansatte og private landdistriktskonsulenter, så man sikrer viden og kvalitet.

FORSLAG 5: FLERE LANDSBYLAUG

Muligheden for at oprette landsbylaug (lokalråd) eksisterer allerede i dag. For Alternativet er borgerinddragelse dog en central mærkesag, og derfor vil vi opfordre til – men også arbejde aktivt for – at flere kommuner opretter landsbylaug, hvor lokale ildsjæle og borgere inddrages i vigtige politiske spørgsmål om kommunens fremtid og udvikling. Det er oplagt, at et landsbylaug inddrages i arbejdet med at udforme de lokale udviklingsplaner i kommunen, hvilket man for eksempel har haft stor succes med på Als.

Undersøgelser fra KREVI viser, at kommunalreformen generelt har haft en negativ betydning for nærdemokratiet i de danske kommuner. Således viser en rapport fra 2009, at borgernes lokalpolitiske tillid og selvtillid er faldet, efter kommunerne er blevet større som følge af sammenlægningerne. Især i de nye yderområder oplever man, at afstanden mellem politikere og borgere er vokset.

Nye demokratiske organiseringsformer er begyndt at skyde op rundt omkring i Danmark. På Als er fem lokale landsbylaug eksempelvis gået sammen om at lave en udviklingsplan for hele lokalområdet, som de nu er i gang med at realisere i samarbejde med Sønderborg Kommune. Ved at tage deres demokratiske autoritet til sig er de lokale gennem landsbylaugene således med til at sætte dagsordenen for deres egen udvikling.

I 2016 fremsatte Alternativet sammen med Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance, Radikale, Socialistisk Folkeparti og Konservative forslag om, at det skal være muligt for borgerne at fremsætte forslag direkte til Folketinget, hvis forslaget opnår støtte fra minimum 50.000 mennesker. Intentionen er, at borgerdrevne forslag skal bidrage til at generere nye og innovative forslag, skabe et mere involverende demokrati og give borgerne et redskab til direkte at påvirke den politiske dagsorden.

---

2. JOBSKABELSE, HANDEL OG IVÆRKSÆTTERI

Der er behov for nye tanker og indsatser, der kan styrke beskæftigelse, iværksætteri og lokal handel i landdistrikter, yderområder og på øer. Især er der brug for at styrke små og mellemstore virksomheder, fordi disse beskæftiger mange mennesker og bidrager positivt til økonomien, innovationen og kreativiteten i lokalsamfundet. Både købmanden, restauratøren, frisøren, grønthandleren, campingpladsen, iværksætteren, den økologiske landmand og den socialøkonomiske virksomhed har derfor stor betydning for den lokale udvikling, handel og beskæftigelse. Alternativet vil nytænke gamle strukturer og forbedre vilkårene for jobskabelse og lokalt erhvervsliv, ligesom vi vil arbejde for at afskaffe nogle af de økonomiske, strukturelle og entreprenante barrierer, der forhindrer iværksættertalenter i at sætte i værk.

FORSLAG 6: LAV EKSPERIMENTER MED LOKALE VALUTAER

I Danmark har vi allerede forskellige former for komplementære betalingsmidler. Ud over kronen kender vi alle til værdikuponer og gavekort, som kan bruges i bestemte butikker og virksomheder. Alternativet ønsker at udvide antallet af komplementære betalingsmidler ved at give kommunerne lov til at eksperimentere med lokale valutaer som supplement til den nationale valuta. Erfaringer fra udlandet viser, at lokale valutaer – for eksempel Bristol Pound i England, Chiemgauer i Tyskland og SoNantes i Frankrig – kan styrke den lokale handel, fordi pengene i højere grad bliver i området. En anden fordel er, at lokale valutaer kan have en positiv indvirkning på klima, miljø og natur, fordi der bliver kortere transporttid mellem producent og sælger, og fordi varerne produceres, distribueres og sælges lokalt.

Ifølge loven er det kun Nationalbanken, der må trykke penge i Danmark. Således siger § 170 i straffeloven – der senest blev anvendt under Anden Verdenskrig – at trykkeri af lokal valuta kan straffes med op til tre måneders fængsel. Alternativet foreslår at ændre denne bestemmelse, så det bliver muligt at indføre eller eksperimentere med lokale valutaer. Derudover bør § 8 i lov om nationalbanken og §§ 2 og 4 i møntloven tilpasses, så de ligeledes åbner op for udstedelse af lokale valutaer.

FORSLAG 7: INVESTER I ØKOLOGI

Mens store dele af det konventionelle landbrug er i krise, oplever flere og flere økologiske landmænd, at efterspørgslen på økologi aldrig har været større. Et svar på landbrugets krise kan derfor være at omlægge sektoren til 100 pct. økologi, hvilket Alternativet har foreslået. Alternativet ønsker et landbrug, der er bæredygtigt og som forbedrer både den økonomiske, sociale og miljømæssige bundlinje. Derfor vil vi genskabe forbindelsen mellem landbruget og befolkningen ved både fysisk og mentalt at slå bro mellem forbrugere og producenter. Som samfundsfællesskab skal vi tage ansvar og ejerskab over udviklingen i dansk landbrug. Det er ikke længere acceptabelt at overlade beslutninger om forvaltningen af naturen og dens ressourcer alene til politikere og erhvervsinteresser. Flere skal involveres og den tidsmæssige og fysiske afstand mellem mad og mennesker skal forkortes.

I fjor foreslog Alternativet at afsætte 2 mia. kr. ekstra til omstilling til økologiske landbrug. Det ønsker vi fortsat at gøre, så vi styrker en bæredygtig omstilling af landbruget. Senere i år vil vi derfor præsentere en landbrugspolitik, der uddyber, hvordan Alternativet vil arbejde for at understøtte omstillingen til 100 pct. økologisk fødevarerproduktion.

FORSLAG 8: NYT FRADRAG FOR IVÆRKSÆTTERINVESTERINGER

Nye virksomheder er vigtige for udviklingen, fordi der typisk er tale om arbejdspladser, som er forankret i Danmark, hvorimod store, etablerede virksomheder ofte også har afdelinger i udlandet. Derfor skal det være lettere og mere attraktivt at starte og investere i en iværksættervirksomhed. Alternativet foreslår, at halvdelen af de første 1.000.000 kr., der investeres i andele og unoterede værdipapirer hos iværksættervirksomheder, kan trækkes fra i den skattepligtige indkomst. Er der tale om en iværksættervirksomhed, som af et fagligt udvalg er godkendt som en grøn eller socialøkonomisk virksomhed, skal hele beløbet kunne trækkes fra – altså 1.000.000 kr. En iværksættervirksomhed må maksimalt kunne modtage fradragsberettigede investeringer for 15 mio. kr. årligt.

FORSLAG 9: ØG STØTTEN TIL LOKALE PROJEKTER

Alternativet foreslår, at besparelserne på de såkaldte LAG-midler rulles tilbage. LAG-midlerne har stor værdi for lokalsamfund og landdistrikter, fordi de gives som tilskud til lokale aktionsgrupper (LAG'er) og projekter, der skaber udvikling og innovation i lokalsamfundene.

Udover at annullere de planlagte besparelser vil Alternativet samarbejde med kommuner og LAG'er om at gøre det mindre besværligt og bureaukratisk at søge midlerne. En mere smidig og brugervenlig ansøgningsprocedure er afgørende for, at ansøgerne ikke mister modet til at søge LAG-midlerne som følge af uoverskuelige mængder papirarbejde og skrappe krav til dokumentation.

FORSLAG 10: STYRK FONDEN FOR ENTREPRENØRSKAB

Alternativet vil øge støtten til Fonden for Entreprenørskab med 10 mio. kr. om året, så støtten samlet beløber sig til 30 mio. kr. om året. Iværksætteri, entreprenørskab og innovation bliver vigtig for fremtidens økonomi, hvilket ikke mindst gælder for små- og mellemstore byer, der er afhængige af gode ideer, som kan skabe udvikling, arbejdspladser og innovation i lokalområdet.

FORSLAG 11: FLERE MIKROLEGATER

Erfaringer viser, at unge iværksættere kan komme langt med deres projekter og virksomhedsdrømme for meget få penge. Derfor har Alternativet foreslået, at 4 mio. kr. af midlerne til Fonden for Entreprenørskab øremærkes som mikrolegater til lovende projekter.

FORSLAG 12: GENOPRET PULJEN TIL GRØNNE ILDSJÆLE

Alternativet foreslår at genoprette puljen til Grønne Ildsjæle og hæve den til 50 mio. kr. om året. Puljens formål er at støtte lokalforankrede samarbejdsprojekter, der gennem borgernære formidlingsaktiviteter og projekter understøtter grøn omstilling. Hvor den tidligere pulje blot kunne søges som støtte til opstartsfasen, foreslår vi dog, at midlerne også skal kunne bruges til at hjælpe de gode initiativer med at leve videre efter en vellykket opstart.

Nye virksomheder skaber nye job. Ifølge Iværksætterbarometeret for 2016 står nye virksomheder således for 50 pct. af nettojobskabelsen i Danmark. I 2016 præsenterede Alternativet desuden en iværksætterpakke med 26 forslag, der skal styrke iværksætterkulturen og jobskabelsen i hele Danmark. Læs mere her: <https://alternativet.dk/application/files/9914/8578/5771/ivaerksaetterpakke.pdf>

I lande som Frankrig, Holland, Tyskland og England har man flere steder indført lokale valutaer. I bydelen Brixton i London gik det lokale forretnings- og foreningsliv sammen og lavede Brixton Pound, der i dag kan bruges som betaling i omkring 250 lokale forretninger. Rapporter fra den engelske tænketank New Economics Foundation tyder på, at lokale valutaer har en positiv effekt på den lokale handel, fordi pengene kommer i lokal cirkulation og øger efterspørgslen på lokale varer og løsninger.

Økologi er ikke kun godt for miljø, natur, dyr og mennesker, men også økonomien. Siden 2003 er salget af økologiske varer i Danmark vokset med 220 pct., og alene fra 2015 til 2016 steg salget herhjemme med 1 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på 14 pct. Det økonomiske potentiale i økologi viser sig også i eksporttallene, idet eksporten af økologi i 2015 var 6 gange højere end i 2006.

---

3. MOBILITET OG SAMMENHÆNGSKRAFT

En god og fleksibel infrastruktur er afgørende for sammenhængskraften og mobiliteten i hele landet, men flere motorveje er ikke et bæredygtigt svar på fremtidens udfordringer. Alternativet ønsker at gribe fremtiden og investere i morgendagens transportmidler. Samtidig vil vi prioritere at skabe en bedre og mere bæredygtig infrastruktur, der på en miljø- og klimamæssigt forsvarlig måde binder Danmark bedre sammen. Eksempelvis vil vi prioritere ressourcer til kollektiv transport og bæredygtige transportløsninger, der på en fremsynet og visionær måde imødekommer borgernes, samfundets og planetens behov.

Når vi investerer i vores fælles infrastruktur, investerer vi ikke kun i vores egen, men også vores børn og børnebørns fremtid. Derfor skal vi udnytte de teknologiske fremskridt til at styrke sammenhængskraften og mobiliteten på en fremsynet måde, der understøtter omstilling til vedvarende energi og tager hensyn til mennesker og miljø.

Alternativet ønsker, at Danmark skal være med som foregangsland for den teknologiske udvikling, og selvkørende biler og busser er i den grad en del af fremtidens infrastruktur. Samtidig rummer selvkørende busser og biler et stort samfundsmæssigt potentiale, idet de kan hjælpe med at reducere antallet af trafikofre, begrænse miljø- og klimabelastningen samt styrke mobiliteten, fordi det bliver lettere at bo og arbejde i de mindre byer, hvis bilen kan fungere som et rullende kontor under transporttiden. Ved at satse på flex-trafikale løsninger kombineret med udnyttelse af ny teknologi vil Danmark netop kunne være med til at markere sig helt fremme, når det handler om at fremtidssikre vores mobilitet og sammentænke den med bæredygtige og deleøkonomiske perspektiver.

FORSLAG 13: FLEX-TRAFIKALE TRANSPORTLØSNINGER

Flere tyndtbefolkede områder lider under, at det kan være svært at komme frem og tilbage med offentlig transport, bl.a. fordi man har dårlige tog- og busforbindelser. Alternativet ønsker at undersøge og afprøve nye muligheder for flextrafik, for eksempel nye organiseringsmodeller for delebil- og cykelordninger samt kombinationen af samkørsel og offentlig transport.

Mobilitet er en klar forudsætning for skabe et sammenhængende Danmark, og nye samarbejder mellem kollektiv trafik og samkørsel kan være en del af løsningen i flere yderkommuner. Derfor er det oplagt, at fremtidens transportnetværk tænkes sammen med den digitale udvikling, som dels åbner op for helt nye måder at organisere transporten på, og dels overflødiggør ejerskab af transportmidlerne. Denne tilgang, hvor individuelle transportbehov løses gennem en app eller digital platform, er kernen i MaaS (Mobility as a Service - se faktaboks), hvor deleøkonomi er et centralt element.

FORSLAG 14: CYKLISME

Danmark er fortsat i den absolutte verdenstop, når det handler om cyklisme. Men hvis vi skal realisere vores fulde potentiale, skal vi investere yderligere i og samarbejde bredt om at udvikle cykelmulighederne for borgere og turister herhjemme. Gode ruter i naturen samt flere cykelstier og supercykelstier kan binde lokalområder bedre sammen, reducere luftforurening, styrke folkesundheden og øge turismen.

Alternativet er glade for, at der i det seneste transportforlig blev øremærket penge til at forbedre cyklismen. Desværre udløber det nuværende forlig allerede i 2020, hvilket skaber usikkerhed om cykelpuljens fremtid. Vi foreslår derfor, at puljen gøres permanent fra 2020 og de kommende årtier frem, og at den desuden udvides med 50 millioner kroner ekstra om året.

FORSLAG 15: TRAFIKAL LIGESTILLING

Alternativet foreslår, at der indføres fuld trafik al ligestilling i Danmark for at styrke mobiliteten og sammenhængskraften i samfundet. I et balancesamfund skal der også være balance mellem by og land, og for at sikre arbejdskraft, turisme, erhvervsliv og bosættelse på øerne foreslår Alternativet, at der investeres 186 mio. kr. årligt i trafik al ligestilling, så en kilometer transport på vand kommer til at koste det samme som en kilometer på land. Derudover bør færgefarten elektrificeres for at understøtte den grønne omstilling og for at følge den teknologiske udvikling, hvor vi snart kommer til at se førerløse transportenheder.

FORSLAG 16: ELEKTRIFICERING AF DEN OFFENTLIGE TRANSPORT

Alternativet ønsker at styrke den kollektive trafik og nedbringe miljø- og klimabelastningen ved at elektrificere den offentlige transport. Vi ønsker især at elektrificere togdriften, men har samtidig blik for, at det i nogle yderområderne ikke nødvendigvis er en el-bane, der løser ønsket om øget mobilitet, men måske nærmere en mere fleksibel busrute eller en kombination af elbus, samkørsel og/eller cykel.

FORSLAG 17: FJERN AFGIFTER PÅ ELBILER

Flere elbiler på vejene vil hjælpe hele Danmark på vej mod målet om at blive fossilfri. Derfor er det vigtigt, at staten i højere grad understøtter elbilmarkedet, hvorfor vi vil afsætte 650 mio. kr. årligt de næste fire år til at fritage el- og brintbiler for registreringsafgiften.

MaaS – Mobility as a Service – er forskellige løsninger på transportområdet, der tager udgangspunkt i brugerens specifikke behov. MaaS fungerer typisk sådan, at man køber et abonnement over telefonen til et transportmiddel eller en transportpakke, som man ikke selv ejer, fx til delebil, bus og/eller tog. På den måde slipper brugeren for store udgifter til investering i transportmidler og parkeringspladser, ligesom rejsen bliver skræddersyet til den enkeltes specifikke behov samtidig med, at belastningen for klima og miljø reduceres, idet der er tale om deleøkonomisk transport.

I Nordjylland er Nordjyllands Trafikselskab og GoMore gået sammen om nytænke den kollektive trafik ved at kombinere samkørsel med den regionale trafik. Således har man oprettet 13 samkørsels-stoppesteder i Hjørring, Aalborg og Frederikshavn Kommuner med henblik på at forbedre mobiliteten og gøre den mere fleksibel for borgere uden for Nordjyllands store byer.

Ifølge Cyklistforbundet angiver 31 pct. af alle turister "mulighed for at cykle" som en af årsagerne til, at de vælger at tage på ferie i Danmark.

En rapport fra IDA fra 2017 konkluderer, at selvkørende biler i Danmark kan spare samfundet for 20 mia. kr. årligt. Halvdelen af besparelsen kommer fra, at borgeren får tid til at gøre andet i bilen end at køre, mens den anden halvdel stammer fra en vurdering af, at selvkørende biler kan reducere antallet af ulykker markant og måske med helt op til 90 pct.

---

4. UDDANNELSE OG KOMPETENCER

Afstanden til – og manglen på – gode skoler og uddannelsessteder udgør en væsentlig barriere for en bæredygtig udvikling i små byer og lokalsamfund. Hvis der er langt til den nærmeste skole, vælger mange potentielle tilflyttere at slå sig ned et andet sted. Og hvis der er dårlige uddannelsesmuligheder eller ringe transportforbindelser til uddannelsesstedet, vælger mange unge at flytte et andet sted hen, når de skal uddanne sig. Alternativets vision er, at det skal være muligt at leve, bo, studere og arbejde i hele Danmark – også i landdistrikterne. Derfor vil vi investere bredt i skole- og uddannelsessektoren, ligesom vi vil arbejde for at begrænse lukningen af skoler og uddannelsesinstitutioner i yderområderne.

FORSLAG 18: RUL BESPARELSERNE PÅ UDDANNELSESOMRÅDET TILBAGE

Besparelserne på uddannelsesområdet har – foruden en række alvorlige uddannelsesmæssige konsekvenser for studerende og institutioner – en markant geografisk slagside, da de især rammer uddannelsessteder uden for de store byer. Nogle uddannelsesinstitutioner risikerer ligefrem lukning som følge af omprioriteringsbidraget, hvilket hæmmer små og mellemstore byers evne til at fastholde og tiltrække arbejdskraft og kompetencer. Alternativet foreslår derfor, at man øger investeringerne på uddannelsesområdet, og at man hurtigst muligt ruller omprioriteringsbidraget tilbage.

FORSLAG 19: FLERE UDDANNELSESINSTITUTIONER UDEN FOR DE STORE BYER

Hvis landdistrikter, yderområder og øer skal kunne fastholde og tiltrække unge og uddannelseslystne borgere, skal de – som minimum – have bedre forudsætninger for at bevare og oprette uddannelsesinstitutioner.

Alternativet foreslår, at man fra politisk side prioriterer at brede uddannelsessteder og satellituddannelser ud til hele Danmark. Dette vil styrke fremtidens bosætning uden for de store byer og øge chancen for, at flere vælger at slå sig ned i landdistrikter og yderområder. Særligt i de tilfælde, hvor gunstige lokale forhold og et godt samarbejde med det lokale erhvervsliv kan styrke kvaliteten i uddannelsen, vil Alternativet arbejde for, at flere af de mindre byer og områder tilgodeses. Det kunne for eksempel være erhvervsakademier, satellituddannelser, ingeniøruddannelser eller uddannelser inden for turisme, handel, forsyning eller energi, der med fordel kunne placeres på øerne eller i Nord- og Vestjylland.

FORSLAG 20: HØJERE TILSKUD TIL ERHVERVSUDDANNELSERNE

Faglært arbejdskraft bliver også efterspurgt i fremtidens samfund – ikke mindst uden for de store byer. Derfor er det vigtigt, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse, hvorfor Alternativet vil investere 200 mio. kr. ekstra årligt til at løfte erhvervsuddannelserne.

FORSLAG 21: FLERE PENGE TIL HØJSKOLERNE

Næsten hver tredje højskole er lukket siden årtusindskiftet, og i 2015 oplevede Danmark det laveste antal højskoler i 45 år. De mange lukninger skyldes primært besparelser og nedskæringer, men tal fra Folkehøjskolernes Forening viser, at højskolerne stadig er populære og efterspurgt.

Alternativet vil rette op på flere års nedskæringer ved at øge det økonomiske tilskud til højskolerne, der ofte er en god løsning for unge, som har brug afklaring eller ønsker ro til at udfolde sine talenter. Samtidig kan en højskole skabe stor værdi for et lokalsamfund, fordi de tiltrækker nye, unge borgere til området, der bruger de lokale faciliteter, køber ind i de lokale butikker og deltager i de lokale aktiviteter.

FORSLAG 22: SÆT SKOLER OG UDDANNELSESSTEDER FRI

Alternativet er stor modstander af den stigende centralisering og styring af skoler og uddannelsessteder. Vi ønsker istedet at sætte skoler og uddannelsessteder mere fri. Eksempelvis vil vi øge skolebestyrelsernes selvbestemmelse og udvide deres mandat til at træffe væsentlige beslutninger om den lokale skoles rammer og dagligdag. Det gælder ikke mindst skoledagens længde, brugen af karakterer samt de konkrete styrings- og læringsmål m.m. Kort sagt ønsker Alternativet at lade det være op til den enkelte skolebestyrelse at bestemme, hvordan den ønsker at være skole.

Siden kommunalreformen trådte i kraft i 2007 er hver sjette folkeskole lukket eller slået sammen med en anden skole. Lukninger og sammenlægninger af folkeskoler har således medført, at der i dag er 295 færre folkeskoler.

De danske professionshøjskoler er de senere år blevet pålagt så store sparekrav, at det har øget risikoen for lukninger af uddannelsessteder uden for de store byer. For eksempel har University College Capital tidligere advaret om, at besparelserne kan tvinge skolen til at lukke omkring 250 studiepladser på Bornholm. Det vil i så fald betyde, at der ikke længere kan uddannes lærere, pædagoger og sygeplejersker på øen.

Ifølge Højskolebladet var der i 2000 94 højskoler i Danmark, mens der i 2015 kun var 67. Ikke desto mindre vælger flere og flere at tage på højskoleophold. Tal fra Kulturministeriet viser således, at der i skoleåret 2015-16 var omkring 10.000 elever på et langt højskolekursus, hvilket er en stigning på mere end 10 pct. over de sidste fem år.

---

5. KUNST OG KULTUR

Et levende kunst- og kulturliv er afgørende for, at vi både som enkeltindivider og samfund kan udvikle vores menneskelige selvindsigt, individuelle udsyn og historiske hukommelse. Kultur kommer i alle mulige og umulige former, men uanset om vi taler sport, musik, scenekunst, billedkunst, foreningsliv, musik eller noget helt syvende, er det åbenlyst, at gode kulturelle tilbud og fællesskaber gør et givent område mere attraktivt at bo og leve i.

FORSLAG 23: KULTURMILLIARD TIL HELE DANMARK

Kulturområdet har alt for længe være nedprioriteret. Alternativet ønsker at afsætte en kulturmilliard, der skal hjælpe til at genopdyrke kulturen som et politisk fokusområde – og som samtidig skal medvirke til at sikre kunst og kultur til hele befolkningen.

FORSLAG 24: STYRKELSE AF BIBLIOTEKER

De danske biblioteker er centrale institutioner i dannelsen af bevidste, kritiske og oplyste borgere – både i byerne, på landet og på øerne. Mange steder fungerer bibliotekerne desuden som en slags moderne forsamlings- eller kulturhuse, hvilket understreger deres lokale betydning. Derfor foreslår Alternativet at styrke "Udviklingspuljen for Folkebiblioteker og pædagogiske læringscentre", så vi sikrer de lokale bibliotekers overlevelse og udvikling.

FORSLAG 25: OPRET FLERE KULTURSKOLER

Alternativet foreslår, at de danske kulturskoler udvikles, så de opnår samme professionalisme, nationale udbredelse og betydning og relevans for lokalmiljøet som musikskolerne. Omkring halvdelen af landets kommunale musikskoler tilbyder undervisning i andre kunstretninger. Alternativet vil tilskynde til, at alle børn får mulighed for at modtage kvalificeret kunstnerisk og kulturel undervisning i musik, såvel som i andre kunstneriske fag. Konkret skal de kommuner, der opretter kulturskoler, kunne få refusion for lærerlønninger, hvor lærere også underviser i andre fag end musik. Det er ikke et krav, at kommunerne skal oprette kulturskoler, men hvis de ønsker at gøre det, skal staten være med til at understøtte driften via refusion af udgifter til lærerløn.

FORSLAG 26: STATENS VÆRKSTEDER FOR KUNST I HELE LANDET

Statens Værksteder for Kunst (SVK) er en institution under Kulturministeriet, der har til opgave at bidrage til udførelsen af svære og krævende kunstneriske projekter inden for billedkunst, design, kunsthåndværk og konservering. SVK kan tilbyde arbejdsophold til kunstnere, værkstedsfaciliteter, professionelt personale samt bolig til kunstnere.

Hvis kunsten skal udbredes til flere dele af landet, er det afgørende at skabe muligheder for, at kunstnere kan arbejde i hele landet. Derfor foreslår Alternativet, at Statens Værksteder for Kunst tildeles 15 mio. kr. ekstra om året med henblik på at oprette og drive flere værksteder, der skal placeres rundt omkring i landet.

I årene fra 2007-2010 lukkede 199 biblioteksfilialer i Danmark, og de senere år er antallet af biblioteker og bogbusser endnu en gang blevet reduceret. Derudover viser Biblioteksforeningens seneste budgetundersøgelser fra 2016, at op mod hver anden kommune har planlagt besparelser på biblioteksområdet i 2017.

En analyse lavet af Politiken Research fra 2016 viser, at hele Danmark nyder godt af foreningsliv, kunst og kultur. Analysen viser for eksempel, at 26 pct. af østjyderne og 18 pct. af fynboerne går på kunstmuseum mindst én gang hvert halve år, at 32. pct. af vestjyderne går på aftenskole eller hobbykurser, og at fællesskabsorienterede sportsgrene såsom fodbold, håndbold og gymnastik er populære i landdistrikter og yderområder.

6. DIGITALISERING OG IT

Den teknologiske udvikling er allerede i gang med at forandre samfundet, som vi kender det. For eksempel åbner digitaliseringen op for et helt nyt arbejdsmarked, hvor det pludselig er muligt at arbejde hjemme eller væk fra arbejdspladsen, uden at man frakobles den daglige kommunikation. Med andre ord kan landdistrikter, yderområder og byer i højere grad fastholde mennesker, der bor i landdistrikterne, men arbejder på arbejdspladser i større byer, hvis de formår at udnytte teknologien klogt og rigtigt.

FORSLAG 27: INTERNET TIL ALLE

Adgang til internet er på kort tid blevet nærmest en forudsætning for at kunne begå sig i samfundet. Det gælder både for borgere og erhvervsdrivende: God adgang til bredbånd binder samfundet bedre sammen og er en vigtig forudsætning for virksomhedernes drift, for turismen og for borgernes kommunikation med hinanden og myndighederne. Derfor er det bydende nødvendigt, at staten – enten af sig selv eller gennem offentligt-privat samarbejde – sikrer, at alle har adgang til en god højhastighedsinternetforbindelse. Alternativet foreslår at styrke den digitale infrastruktur ved at gøre højhastighedsinternetadgang til en digital borgerret.

FORSLAG 28: LOKALE FJERNARBEJDSKONTORER

Digitaliseringen frigør på mange måder vores arbejdspladser fra tid og sted. Det betyder, at man i dag sagtens kan bo og arbejde fra hjemmet i en landkommune, selvom arbejdspladsens fysiske beliggenhed er i storbyen eller udlandet. Alternativet foreslår, at der oprettes lokale fjernarbejdskontorer i alle kommuner, der gør det muligt for pendlere og folk med langt til arbejdspladsen at arbejde lokalt. Fjernarbejdskontorer kan oprettes og drives i samarbejde mellem det offentlige, det private og frivillige, men bør i alle tilfælde være udstyret med fornuftige digitale værktøjer, en god internetforbindelse samt ressourcer, der hjælper borgere og virksomheder til at drage fordel af digitaliseringens store potentiale.

FORSLAG 29: LOKAL UDVIKLING OG MATCHMAKING GENNEM FJERNARBEJDSKONTORER

Fjernarbejdskontorerne kan med fordel tænkes bredere ind i kommunens planer for at skabe liv og udvikling. Derfor bør uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv, studerende, iværksættere m.fl. være med i drøftelserne af, hvor fjernarbejdskontorerne placeres, hvordan de indrettes, og hvorledes egnsspecifikke kvaliteter kan integreres i et matchmaking-projekt, hvor man hjælper iværksættere, studerende, virksomheder og institutioner med at finde samarbejdspartnere – både på lokalt, regionalt, nationalt og internationalt plan.

FORSLAG 30: HJEMME-ARBEJDSFRADrag

Alternativet ønsker at eksperimentere med hjemme-arbejdsfradrag, så det bliver muligt at arbejde hjemme et par gange om ugen eller måneden. Digitaliseringen giver helt nye muligheder for fleksibilitet, hvor medarbejdere har gode muligheder for at arbejde hjemmefra – eller på kommunale fjernarbejdskontorer. Derfor giver det god mening – også fra et miljømæssigt perspektiv – at man i stedet for at kompensere for transport til arbejdspladsen udvikler en mere bæredygtig model, hvor man kan få fradrag for at arbejde hjemme. I første omgang foreslår Alternativet, at der etableres en arbejdsgruppe, som skal udforme en forsøgsmodel, der kan afprøves i en eller flere eksperimentalzoner.

På trods af stigende krav fra det offentlige er internetforbindelse og mobildækning ikke en selvfølge alle steder i landet. Eksempelvis havde 7 pct. af danskerne ifølge Danmarks Statistik i 2014 ikke adgang til internet i hjemmet.

Internet til alle er en vigtig, men dyr investering. En undersøgelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune viser, at det vil koste mellem 60-70 mio. kr. at sikre højhastighedsinternet til alle borgere i kommunen.

---

7. NATUR OG FRILUFTSLIV

Alternativet vil arbejde for, at naturen er tilgængelig for alle, og at hensynet til naturen prioriteres på alle niveauer i det politiske arbejde – både globalt, nationalt, regionalt, kommunalt og lokalt. Natur og biodiversitet har stor selvstændig værdi, men bidrager også positivt til økonomien, friluftslivet, turismen og den generelle udvikling i landdistrikter, yderområder og øer. Ikke mindst skov, sø, eng og kyster har enorm betydning for turismen uden for de store byer, samt lokalbefolkningens oplevelser, rekreation og sundhed.

FORSLAG 31: MERE URØRT SKOV

Alternativet har en målsætning om 100 pct. urørt statsskov. I den forbindelse foreslår vi, at der afsættes 50 mio. kr. frem mod 2020 til gradvist at udtage mere og mere statsskov til urørt skov uden skovdrift. Både turister og borgere efterspørger fri og vild natur, og dette forslag vil medvirke til at genoprette og styrke naturen, ligesom det vil give plads til naturlig hydrologi og dyreliv til gavn for turister og borgere i hele Danmark.

FORSLAG 32: NATURBETJENTE I ALLE POLITIKREDSE

Alternativet foreslår, at alle politikredse skal have en natur- og miljøfaglig specialanklager, ligesom de skal have særlige politifolk med kompetencer inden for natur- og miljøkriminalitet, som det f.eks. kendes fra Norge og Sverige. I dag har man allerede en sådan politienhed i Midt- og Vestjylland, og Alternativet foreslår, at en lignende ordning indføres i alle øvrige politikredse.

FORSLAG 33: PULJE TIL FREMME AF NATUROPLEVELSER

Naturen skal være let at komme ud i, fordi det er en forudsætning for friluftsliv og naturoplevelser. Det kræver dog, at adgangen til natur forbedres. Alternativet ønsker at gøre det lettere for borgere og turister at nyde naturen ved at gøre naturen mere tilgængelig. Derfor foreslår vi, at der afsættes 2,5 mio. kr. årligt til at oprette, vedligeholde og videreudvikle skovlegepladser, naturstier, handicapforhold, friluftsliv og oplevelsesruter, der gør naturen lettere tilgængelig for alle.

Danmark er et af de lande i verden, som er mest intensivt dyrket med 62 pct. af vores areal under plov. Faktisk har vi nærmest ingen natur, der eksisterer udelukkende på sine egne præmisser. Det skyldes, at vi har under 1 procent skov, der er urørt. I tillæg hertil er blot 1 procent af Danmarks areal dækket af skov, der er mere end 150 år gammel, hvilket er problematisk, idet både urørt og gammel skov, især den gamle løvskov, er afgørende for biodiversiteten.

Ifølge VisitDenmark blev 2016 et rekordår for kyst- og naturturismen i Danmark med i alt 36,9 mio. overnatninger. Kyst- og naturturisterne bruger i gennemsnit 490 kr. pr. døgn.

En rig natur er grundlaget for gode friluftsoplevelser. Ifølge Friluftsrådet er de danske skove et særligt populært udflugtsmål med 70 mio. årlige besøg, mens søerne noterer sig for 24 millioner årlige besøg.

Alternativet præsenterede i 2016 en ambitiøs Naturpakke med 32 forslag, der kan sikre fri og vild natur og styrke biodiversiteten i Danmark. Læs mere her:

<https://alternativet.dk/application/files/9814/8578/5777/naturpakken.pdf>

---

8. KOMMUNALE RAMMER

Alternativet ønsker at forbedre rammerne om kommunernes økonomi. De nuværende rammer er alt for rigide og hæmmer i flere tilfælde innovation, nytænkning og langsigtede investeringer. Derfor vil vi øge kommunernes frihed og fleksibiliteten i den kommunale budgetter, så kommunen bliver mere fri til at disponere over egen økonomi.

FORSLAG 34: STØRRE FLEKSIBILITET I BUDGETLOVEN

Kommuner og regioner skal have større økonomisk fleksibilitet. Ligesom Produktivitetskommissionen mener Alternativet, at muligheden for at overføre midler fra år til år skal udvides. Det betyder helt konkret, at vi vil ændre budgetloven, således, at en kommune, der i et budgetår bruger mindre end aftalt med staten, det følgende år kan bruge tilsvarende flere penge uden at blive straffet økonomisk.

FORSLAG 35: FLEXBORGER-SKAT

Personer med bopæl i mere end en kommune skal i dag udelukkende betale kommuneskat der, hvor de er tilmeldt folkeregistret. Det betyder, at det typisk er de store bykommuner, der får hele fortjenesten, hvorimod de mindre landkommuner, hvor folk typisk har deres bolig nummer to, ikke får en krone. Alternativet ønsker at afprøve forsøg med flexborger-skat – delt kommuneskat – og vil derfor nedsætte et udvalg, som skal undersøge, hvorvidt det giver mening at dele kommuneskatten op med henblik på at sikre en mere fair fordeling af skatteindtægterne kommunerne imellem.

FORSLAG 36: EKSPERIMENTALZONER

Rundt omkring i de små samfund står man over for vidt forskellige udfordringer, der kræver vidt forskellige svar. Tiden med "one size fits them all" er passé. Alt kan ikke løses med et snuptag fra Christiansborg. Alternativet foreslår, at det bliver muligt at oprette eksperimentalzoner i alle kommuner, hvor man kan opnå dispensation fra gældende regler og udfordre vanetænkning. Konkret vil vi gøre det muligt for en kommune at eksperimentere med tematiske initiativer og indsatser inden for et bestemt område. Det kunne for eksempel være inden for afbureaukratisering, turisme eller lokal handel – men det kunne også være mere specifikke forsøg med kortere arbejdsuge, kontanthjælp uden modkrav, borgerløn, legalisering af cannabis, kommunale økologiske indkøb, lempelse af regler for lokal fødevarerproduktion til borgere, restauranter og detailhandel eller nye, sociale indsatser til at reducere stress, hjemløshed, misbrug eller ensomhed.

Formålet med eksperimentalzonerne er at give kommunerne et redskab til at udvikle nye løsninger inden for et bestemt tematisk felt, som er særligt interessant at arbejde med for den pågældende kommune. De gode ideer skal efterfølgende kunne skaleres op og udbredes, så de kan bruges til at skabe mening, værdi og positiv forandring flere steder.

FORSLAG 37: VIDEREFØRELSE AF NEDRIVNINGSPULJEN

Antallet af tomme huse i landdistrikterne er eksploderet de sidste 15 år. For eksempel viser analyser fra KORA, at hvert fjerde hus står tomt i visse sogne. Udviklingen er problematisk, fordi en hovedgade med faldefærdige huse og spredte bygninger med knuste ruder skæmmer omgivelserne og skræmmer nye beboere, virksomheder og investorer væk.

En rapport fra KORA skønner, at der i øjeblikket er mellem 10.000 og 22.000 nedrivningsparate huse, hvilket understreger behovet for en øget indsats. Dette tydeliggør, hvor stor betydning nedrivningspuljen har for byer i landdistrikter og på øer. Alternativet ønsker at styrke indsatsen med at rydde op i forfaldne bygninger. Helt konkret foreslår vi at rulle forringelserne af nedrivningspuljen tilbage og videreføre den på sit gamle niveau. Dette vil dels gøre det muligt at løfte flere bymiljøer kvalitativt, dels vil det gøre flere mindre byer mere attraktive for både borgere, turister og erhvervsdrivende.

FORSLAG 38 : OFFENTLIGT BORGERDREVNE PARTNERSKABER (OBP'ER)

Offentlige Private Partnerskaber (OPP) har længe været en del af det danske samfund på kommunalt og nationalt plan. Men disse partnerskaber sker oftest kun i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter i stor skala. Alternativet foreslår, at vi udbreder OBP – Offentligt Borgerdrevne Partnerskaber – som skal give lokalsamfund mulighed for, at de kommunale service- eller omsorgsopgaver varetages og løses af lokale aktører. Opgaverne skal stadig udføres af kvalificerede og kompetente medarbejdere og med løn- og ansættelsesforhold på niveau med overenskomster på områderne, men gennem OBP'er vil Alternativet åbne op for, at lokalsamfund får mulighed for selv at løfte disse opgaver, før de sættes i udbud. Dette kan styrke sammenhængskraften, forankre arbejdspladser og skatteindtægter i vores lokalsamfund og samtidigt udvikle en mere inddragende og borgernær arbejdskultur i den kommunale opgaveløsning. Alternativet foreslår, at Offentligt Borgerdrevne Partnerskaber (OBP) tilknyttes et nationalt råd eller videnscenter, som kan rådgive kommuner og lokalsamfund om mulighederne inden for disse partnerskaber.

Produktivitetskommissionen har tidligere anbefalet at øge kommunernes muligheder for at overføre midler fra år til år. Denne mulighed eksisterer ikke i dag, fordi budgetloven ikke tillader kommunen at overføre midler fra et budgetår til det næste.

Indtil 2016 kunne 70 af landets 98 kommuner søge en pulje på 200 millioner kroner til nedrivning af forladte eller faldefærdige bygninger. I dag er det kun 45 kommuner, der kan søge midlerne i nedrivningspuljen, som tilmed er blevet beskåret med 145 millioner kroner.

